

ADALET MESLEK ETİĞİ

ETİK, ahlâkın temellerini felsefî açıdan ele alıp sorgulayan, ahlâk üzerine felsefî yöntem ve kavramlarla düşünen, insanların eylemlerini felsefî olarak inceleyen, açıklamaya ve değerlendirmeye çalışan disiplindir.

ETİĞİN TANIMINI İÇEREN ÖZELLİKLER;

- Değerlerle ilgili olması
- Ahlâkın felsefî açıdan ele alınması
- İnsan eylemlerinin incelenmesi
- Ahlâki sorunlar ve ahlâki yargıları incelemesi

Etığın herkes için geçerli, evrensel birtakım ilkelere dayandığını öne süren görüş etik evrenselciliğidir. Etik evrenselciliği savunan ilk filozoflar ise Sokrates ve Platon'dur.

Sofistlerin etik anlayışına, “yarar ve hazlar insanına göredir” anlayışı uygundur. Platon’un etik alanında gerçekleştirmeye çalıştığı şey, “iyiyi ideal bir alana taşımak ve onu mutlaklaştırmak” tır.

AHLÂK, insanların davranışlarını ve karşılıklı ilişkilerini düzenlemek amacıyla oluşturulmuş eylem kuralları, normlar bütünü ve değerler sistemidir.

Ahlâkî temellendirme, din ve töre üzerine yapılan öğütlerin bir harmanlaması olarak kendini gösterir. Ahlâk, iyi ve kötünün ne olduğunu araştırırken, ahlâk felsefesi ya da etik, iyi ve kötü yargısına nasıl varıldığıyla ilgilenir.

Hukuk ve ahlak arasındaki ilişki, üç temel yaklaşımla ortaya konulur:

- Hukuk idesi ve ahlaka uygunluk yaklaşımı,
- Ahlaka, insanlık ve adalet ilkesine aykırılık yaklaşımı
- Minimum etkinliğe sahip normlar sistemi yaklaşımıdır.

ÖDEV, insanın özgür eylemlerini aklın verilerine göre ve onun algıladığı düzenin gerekleri çerçevesinde düzenleme işlemdir.

Boistel’in Ahlâkî Ödev Kavramı; “ahlâkî ödev kavramı” üzerinde durmaktadır.

Renard’ın İlerleyici İçerikli Hukuk Kavramı; Renard’a göre doğal hukukun temeli “ortak iyi”dir.

Leibniz’in Ahlak ve Hukuk Anlayışı; Leibniz hukuku ‘ahlâkî yetki’ olarak nitelendirmektedir.

MESLEK, bir insanın para kazanmak ve hayatını idame ettirmek için profesyonel olarak yaptığı işe denir.

Meslek onuru, mesleğin şartlarına, kurallarına sıkı sıkıya bağlı kalmaktır.

Meslek;

Bir meslek dalı, toplumun kaçınılmaz olan bir ihtiyacını karşılamalıdır.

Meslek, sistemli bir eğitimle kazanılmış özel bilgi ve becerilere dayanmalıdır.

Meslek dalları araştırma ve deneylerle geliştirilerek kendine özgü tekniklere sahip olurlar.

Meslekler kazanç elde etmek için yapılan uğraşlardır.

İş hayatındaki davranışları yönlendiren, onlara rehberlik eden etik prensiplerin toplamına **meslek etiği** denir. Meslek etiği ile ilgili çalışmalar ilk olarak Durkheim tarafından başlatılmıştır.

Meslek etiği ile ilgili geliştirilen davranış kurallarının ortak özellikleri;

- Meslek üyelerinden beklenen, yasaların öngördüğü düzeyin de üzerinde bir davranış içinde bulunmaları ve bu yüksek davranış düzeyini her zaman için korumalarıdır.
- Etik kuralları, dürüst davranmayı teşvik edici olmalıdır.
- Etik kuralları, kamuoyunda olumlu bir imaj yaratmayı sağlayacak biçimde tasarlanmalıdır.
- Meslekler, etik standartlarına uygun düşmeyen davranışları yasaklamaktadır.

Sınav öncesinde son tekrar için hazırladığımız bu Gümüş Not;

Altın Notlar ve Altın Sorular’dan hazırlık yapan öğrencilerimizin anlayacağı şekilde kısaltılarak hazırlanmıştır.

www.akademiaof.com

ETİK MEVZUATI, kamusal görev ifa eden kamu görevlilerinin uymaları gereken kuralların yer aldığı ulusal ve uluslararası düzenlemelerdir.

Etik ile ilgili uluslararası düzenlemeler;

Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi “Kamu Görevlileri için Model Davranış Kuralları” ve Avrupa Komisyonu “Kamu ile İlişkilerde İyi Yönetimsel Davranış Kodu”,

“Bangalor Yargı Etiği İlkeleri” ile Budapeşte İlkeleri olarak bilinen, “Savcılar İçin Etik ve Davranış İlkelerine İlişkin Avrupa Esasları” gibi birçok çalışma örnek verilebilir.

17 Aralık 1997 tarihinde Paris’te “Uluslararası Ticari İşlemlerde Yabancı Kamu Görevlilerine Verilen Rüşvetin Önlenmesi Anlaşması” imzalanmıştır.

Ülkemiz, Eylül 2001 tarihinde Strazburg’da imzalanan “Yolsuzluğa Karşı Özel Hukuk Anlaşması” ile “Yolsuzluğa Karşı Ceza Hukuku Anlaşması” na da taraftır.

Uluslararası düzenlemelerin en önemli olanlarından biri de, “Yolsuzluğa Karşı Birleşmiş Milletler Anlaşması”dır.

Türkiye Büyük Millet Meclisinde 25.05.2004 tarihinde kabul edilen **5176 sayılı Kanun’la “Türkiye’de Kamu Görevlileri Etik Kurulu”** kurulmuştur. Kamu görevlileri etik kurulu, kamu görevlilerinin uymaları gereken saydamlık, tarafsızlık, dürüstlük, hesap verebilirlik, kamu yararını gözetme gibi etik davranış ilkeleri belirlemek ve uygulamayı gözetmek ile görevlidir.

Etik kurallarının yer aldığı düzenlemeler kamu görevlilerini kapsamaktadır. Bir kişinin kamu görevlisi sayılabilmesi için bir kamu örgütünde çalışması gerekir. Bu nedenle, kamu hizmeti gördükleri bir kamu örgütüne bağlı olarak çalışmayan kişiler, kamu görevlisi sayılmamaktadır.

Kamu Görevlileri Etik Kurulu Cumhurbaşkanlığın bünyesindedir. Kurul tarafından çıkarılacak yönetmelikler Cumhurbaşkanının onayı ile yürürlüğe konulur. Kurul **toplam 11 üyeden** oluşur. Kamu Görevlileri Etik Kurulu üyelerinin **görev süresi 4 yıldır**. Kamu Görevlileri Etik Kurulunun verdiği kararlara karşı **dava açma hakkı 60 gün** içinde kullanılabilmektedir.

KAMU GÖREVLİLERİ ETİK SÖZLEŞMESİ: Kamu görevlileri, göreve ilk defa atanacakları zaman kamu görevlileri etik sözleşmesini imzalarlar. Kamu görevlileri etik sözleşmesinin amacı, göreve ilk defa başlayacak kamu görevlisinin, göreve başlayacağı kamu idaresine verdiği yazılı bir taahhüttür. Bu taahhüdü yerine getirmek, kamu görevlisi için bir borç niteliği taşır.

Kamu Görevlileri Etik Davranış İlkeleri ile Başvuru Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik’in uygulama kapsamındaki kurum ve kuruluşlar: Genel bütçeye dâhil idareler, katma bütçeli idareler, kamu iktisadî teşebbüsleri, döner sermayeli kuruluşlar, mahallî idareler ve bunların birlikleri, kamu tüzel kişiliğini haiz olarak kurul, üst kurul, kurum, enstitü, teşebbüs, teşekkül, fon vesaire adlarla kurulmuş olan bütün kamu kurum ve kuruluşlarında çalışan, yönetim ve denetim kurulu ile kurul, üst kurul başkan ve üyeleri dâhil tüm personel olarak saptanmıştır.

Kamu Görevlileri Etik Davranış İlkeleri ile Başvuru Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik’in kapsamı dışında tutulanlar; Cumhurbaşkanı, Türkiye, Büyük Millet Meclisi üyeleri, Bakanlar Kurulu üyeleri, Türk Silahlı Kuvvetleri, Yargı mensupları ve üniversiteler hakkında bu yönetmelik hükümleri uygulanmayacaktır.

HÂKİM, hukuki bir uyuşmazlığı yürürlükteki hukuk kurallarına göre hüküm tesis ederek çözen kamu görevlisidir. **SAVCI**, yasalarla belirlenen adli ve idari görev ve yetkileri kullanan kamu görevlisine verilen genel addir. Savcılık mesleği ise bu işi yapanların görev yaptığı hizmet alanıdır.

Hâkimlik ve savcılık mesleğine atanabilme şartları; mülakat, yazılı sınav, hüküm giymemiş olmak, askerlik, yasaklılık, yaş, mezun olmak, vatandaşlıktır.

Hâkimler, görevlerinde bağımsızdırlar; Anayasa’ya, kanuna ve hukuka uygun olarak vicdanî kanaatlerine göre hüküm verirler. Hiçbir organ, makam, merci veya kişi, yargı yetkisinin kullanılmasında mahkemelere ve hâkimlere emir ve talimat veremez; genelge gönderemez; tavsiye ve telkinde bulunamaz.

Sınav öncesinde son tekrar için hazırladığımız bu Gümüş Not;

Altın Notlar ve Altın Sorular’dan hazırlık yapan öğrencilerimizin anlayacağı şekilde kısaltılarak hazırlanmıştır.

www.akademiaof.com